

11 клас

1 тур

Максімальная колькасць балаў – 208

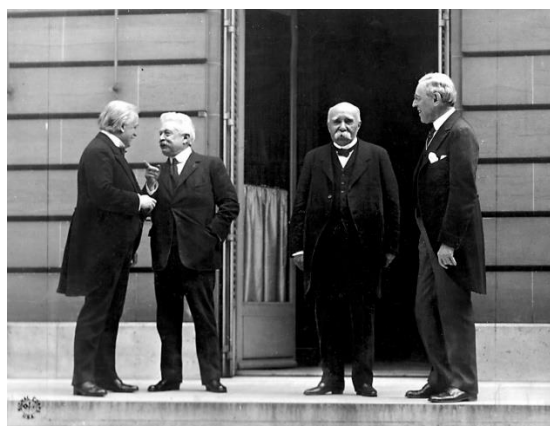
I. Уважліва прачытайце і выканайце заданні, звязаныя з гісторыяй беларускіх зямель. Запішыце дату і падзею.

За ўсе выкананыя заданні – 22 балы (за кожны правільны адказ 1 бал)

1.	Якая бітва адбылася за 62 гады да Грунвальдскай бітвы?	1348 г. – бітва на р. Стрэве
2.	Якая падзея адбылася праз 79 гадоў пасля першага прыгавання Літвы Міндоўга?	1314 г. – абарона Давыдам Гарадзенскім г. Наваградка ад крыжакоў
3.	Якое пагадненне было падпісана праз 7 гадоў пасля Крэўскай уніі?	1392 г. – падпісанне Востраўскага пагаднення
4.	Які прывілей з’явіўся праз 100 гадоў пасля падпісання Востраўскага пагаднення?	1492 г. – выданне Прывілея Аляксандра Казіміравіча
5.	Якая бітва адбылася праз 232 гады пасля прыняцця Судзебніка Казіміра?	1700 г. – бітва пры Алькеніках у час “хатняй вайны”
6.	Які горад упершыню прыгавяецца ў летапісах праз 10 год пасля першага прыгавання Літвы ў заходнееўрапейскіх хроніках?	1019 г. – першае прыгаванне г. Брэста ў пісьмовых крыніцах
7.	Які зборнік законаў выйшаў праз 12 год пасля выдання ў Празе першай кнігі Францыска Скарыны?	1529 г. – выданне I Статута ВКЛ
8.	Якая ўнія была заключана праз 209 гадоў пасля выдання Прывілея Ягайлы?	1596 г. – заключэнне Брэсцкай царкоўнай уніі
9.	Якая бітва адбылася праз 71 год пасля бітвы пад Вількамірам?	1506 г. – бітва пад Клецкам
10.	Якая бітва адбылася праз 8 гадоў пасля бітвы пад Клецкам?	1514 г. – бітва пад Воршай
11.	Якое паўстанне адбылося за 21 год да выдання Першага Статута ВКЛ?	1508 г. – мяцеж Міхала Глінскага
12.	Які дакумент быў прыняты праз 28 год пасля Крэўскай уніі?	1413 г. – выданне Гарадзельскага Прывілея
13.	Якое рашэнне было прынята праз 350 гадоў пасля пераноса сталіцы ВКЛ з г.	1673 г. – рашэнне аб правядзенні кожнага

	Навагрудка ў г. Вільню?	трэцяга сейма Рэчы Паспалітай у Гродна
14.	Якая паўстанне адбылося праз 286 гадоў пасля мяцежа М. Глінскага?	1794 г. – паўстанне пад кіраўніцтвам Т. Касцюшка
15.	Які дакумент быў прыняты праз 323 гады пасля прыняцця Судзебніка Казіміра?	1791 г. – прыяцце Канстытуцыі Рэчы Паспалітай
16.	Якая падзея адбылася праз 203 гады пасля Люблінскай уніі?	1772 г. першы падзел Рэчы Паспалітай
17.	Якая ўнія была падпісана праз 675 гадоў пасля першага прыгадвання Турава?	1655 г. – Кейданская ўнія
18.	Якая бітва адбылася праз 14 год пасля падпісання Крэўскай уніі?	1399 г. – бітва на р. Ворксле
19.	Якая адзінка была ўтворана за 421 гадоў да Гарадзельскага прывілея?	992 г. – утварэнне Полацкай епархіі
20.	Якая бітва адбылася праз 6 гадоў пасля бітвы пад Алькенкамі?	1706 г. – бітва пад в. Лясная
21.	Якая вайна пачалася праз 140 гадоў пасля мяцежа Міхала Глінскага?	1648 г. – пачатак казацка-сялянскай вайны
22.	Якая вайна пачалася праз 1 052 гады пасля першага прыгадвання г. Полацка?	1914 – пачатак Першай сусветнай вайны

II. Уважліва паглядзіце на фота і адкажыце на пытанні. (Поўны адказ – 24 балы)

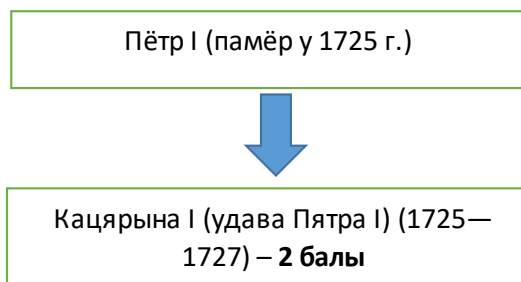
Адказ:

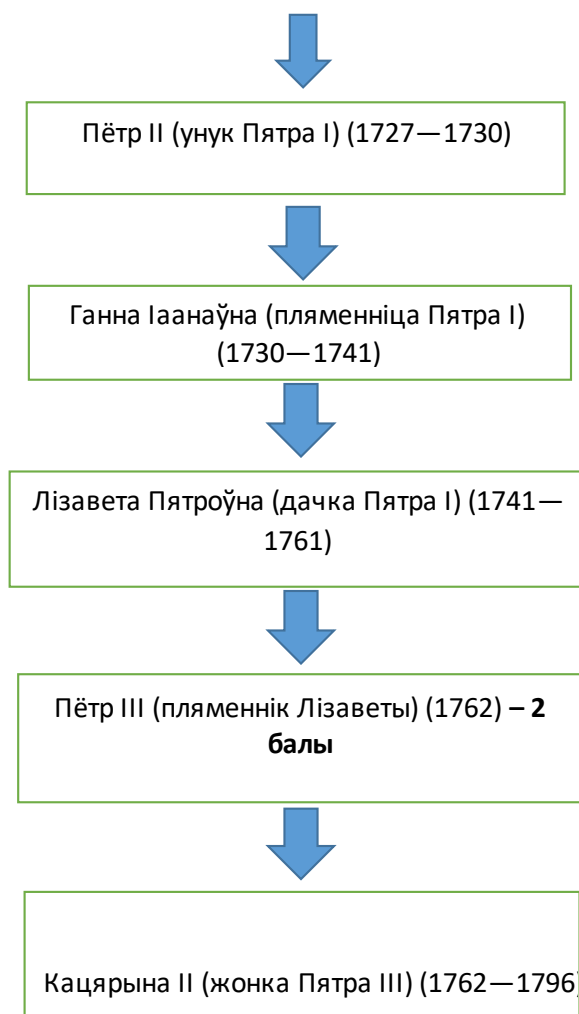
1. Дэвід Ллойд Джордж, Вітторыо Арландо, Жорж Клемансо і Вудра Вільсан.
2. Прем'ер-міністра Вялікабрытаніі, Італіі і Францыі Дэвід Ллойд Джордж, Вітторыо Арландо, Жорж Клемансо і прэзідэнт ЗША Вудра Вільсан. **(4 балы)**
3. Увайшла ў гісторыю як “Вялікая чацверка”. **(2 балы)**

4. Парыжская мірная канферэнцыя, праходзіла 18-21 студзеня 1919 г. **(2 балы)**
5. На канферэнцыю не былі запрошаны Савецкая Расія, дэлегацыю Германіі не дапусцілі да пасяджэнняў. **(2 балы)**
6. Прэзідэнт Францыі Раймон Пуанкарэ прыгадаў, што дакладна 48 гадоў таму, 18 студзеня 1871 г., в Люстэркавай зале Версальскага палацу была абвешчана Германская імперыя. І прамовіў знакамітыя словы: “Народжаная ў несправедлівасці, яна закончыла сваё існаванне ў ганьбе” (“Рожденная в несправедливости, она закончила свое существование в бесчестии”). **(4 балы)**
7. **Францыя** – адабраць у Германіі рэгіёны, дзе размешчана значная колькасць прадпрыемстваў германскай цяжкай прамысловасці, набыць германскія калоніі ў Афрыке. **Велікабрытанія** – не дапусціць панавання Францыі ў Еўропе і атрымаць нямецкія калоніі. **Італія** – на канферэнцыі лічылася ў групе вялікіх дзяржаў, але пасля паразы ў бітве пры Капорэтта, дзе англічанам і французам прыйшлося ратаваць сваіх саюзнікаў, з яе інтарэсамі ніхто не лічыўся. Італія ўсімі сіламі спрабавала нагадваць пра сваі каланіяльныя дамаганні на тэрыторыі былых Аўстра-Венгрыі і Асманскай імперыі. **ЗША** – Вільсан за год да Парыжскай канферэнцыі прапанаваў свой праект уладкавання свету – яны ўвайшлі ў гісторыю як “14 пунктаў”. У іх ён крытыкаваў каланіяльную палітыку еўрапейскіх дзяржаў, выступіў з ідэяй стварэння новых нацыянальных дзяржаў на абломках Асманскай і Аўстра-Венгерскай імперый. **(8 балы)**
8. Для устанаўлення “вечнага міра” і прадухілення канфліктаў прапанавалася заснаваць міжнародную арганізацыю – “Лігу нацый”. Галоўная роля ў ёй адводзілася ЗША. **(2 балы)**

III. Дадайце неабходную інфармацыю і адкажыце на пытанні. Поўны адказ – 24 балы

Адказ:

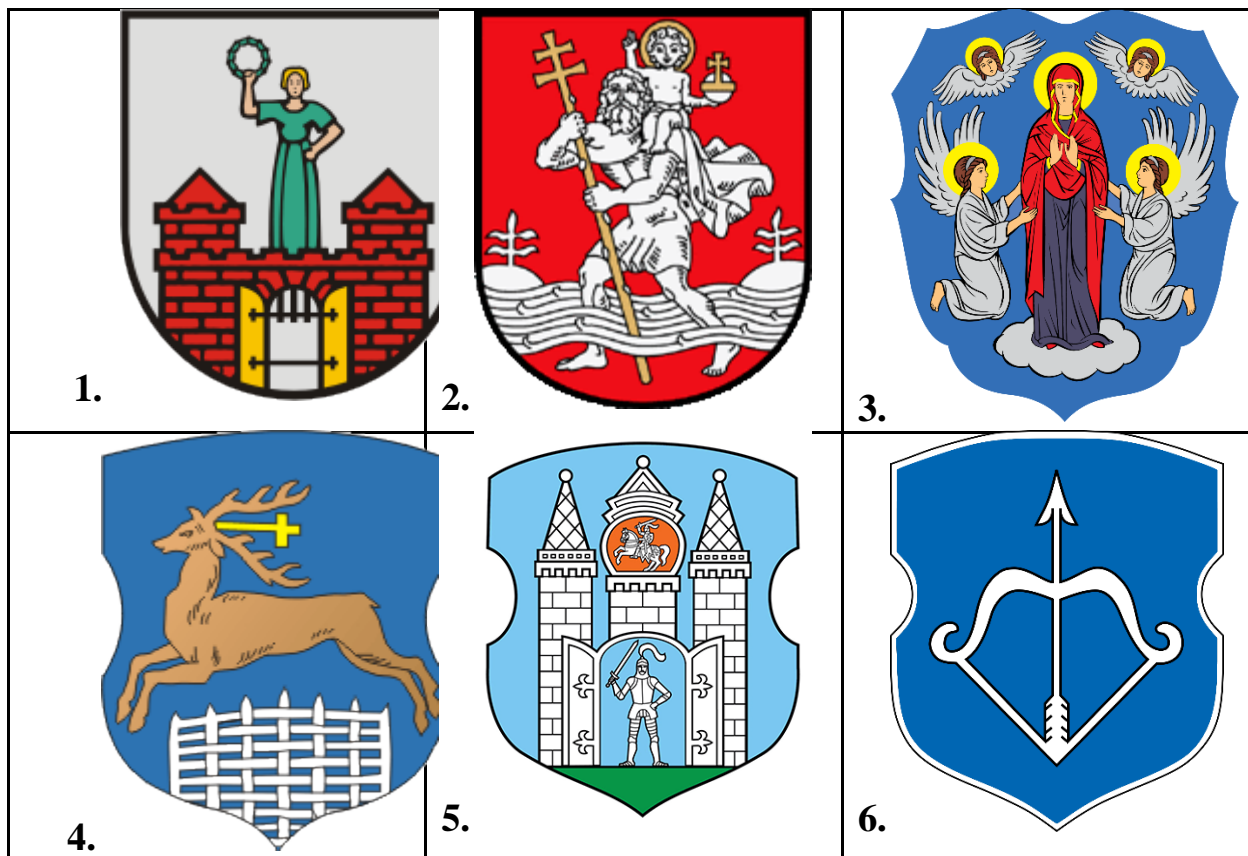

1. Для Расійскай імперыі (так стала назвацца з 1721 г.). – **2 балы**
2. Гэты перыяд у гісторыі Расійскай імперыі ўвайшоў у гісторыю як “перыяд палацавых (дварцовых) пераваротаў”. – **2 балы**
3. У лютым 1722 года Пётр I падпісаў “Устаў аб пераемнасці прастола”. – **4 балы**
4. Указ адмяняў старажытны звычай перадаваць трон прамым нашчадкам па мужчынскай лініі і прадугледжваў прызначэнне прастолапераемніка па волі манарха . – **2 балы**
5. Пётр I памер, не прызначыўшы нашчадка на расійскі трон. – **2 балы**
6. Паміж рознымі групамі радавітай знаці распачалася жорсткая барацьба за ўладу. Пры гэтым вырашальную ролю ва ўзвядзенні на трон адыгрывала гвардыя — адборная і прывілеяваная частка расійскіх войскаў. – **2 балы**
7. Імператар Павел I выдаў “Акт о престолонаследии» ў красавіку 1797 года. – **4 балы**

8. Акт уводзіў перадачу прастола па закону, а не па волі манарха. Перавагу у атрыманні трона мелі нашчадкі па мужчынскай лініі па аўстрыйскаму ўзору.
 – 2 балы

IV. Уважліва паглядзіце на выявы і адкажыце на пытанні. (Поўны адказ – 34 балы)

Адказ:

1. Тут прадстаўлены гербы гарадоў, якія валодалі магдэбургскім правам. (2 балы)

2. 12 балаў

1. г. Магдэбург	2. г. Вільня	3. г. Мінск
4. г. Гродна	5. г. Магілёў	6. г. Брэст

3. Магдэбургскае права – права горада на самакіраванне. Згодна яму жыхары гарадоў, якія атрымалі Магдэбургскае права, вызваліліся ад феадальных павіннасцяў, ад суда і ўлады ваяводаў, старастаў і іншых дзяржаўных чыноўнікаў, атрымалі права выбіраць магістрат (орган самакіравання) і будаваць ратушу, ствараць цэхі. Прывілей на магдэбургскае права ў ВКЛ даваў вялікі князь літоўскі. (Поўны адказ – 4 балы, няпоўны – 2 балы)

4. Поўны адказ - 8 балаў, няпоўны – 4 балы

Сістэма кіравання ў гарадах з правам на самакіраванне

5. Поўны адказ – 6 балаў (1 бал за правільную дату)

1. г. Магдэбург – склалася ў XIII ст.

2. г. Вільня – 1387 г.

3. г. Мінск – 1399 г.

4. г. Гродна – 1396 г.

5. г. Магілёў – 1561 г.

6. г. Брэст – 1390 г.

6. Акрамя гарадоў магдэбургскім правам у ВКЛ валодалі мястэчкі. (2 балы)

V. Уважліва паглядзіце на карціну і адкажыце на пытанні. (Поўны адказ – 18 балаў)

Адказ:

1. Ян Матэйка. Карціна “Падзенне Польшчы”. (2 балы)
2. Карціна адлюстроўвае падзеі сойма Рэчы Паспалітай красавіка 1773. (2 балы)
3. Гэты чалавек – Тадэвуш Рэйтан. (2 балы)
4. Ён пратэставаў супраць падзела Рэчы Паспалітай 1772 года, які павінны былі зацвердзіць на сойме. (2 балы)
5. Ён прадстаўляў Навагародскае ваяводства. (2 балы)
6. Каб не выпусціць дэпутатаў з залі, Т. Рэйтан лёг каля дзвярэй са словамі: “Забіце мяне, не забівайце Айчыну”. (4 балы)
7. Разам з Тадэвушам Рэйтанам супраць зацвярджэння падзела РП 1772 года пратэставалі Самуэль Корсак ад Навагародскага ваяводства і Станіслаў Багушэвіч ад Менскага ваяводства. (4 балы)

VI. Уважліва паглядзіце на карыкатуру і адкажыце на пытанні. (Поўны адказ – 14 балаў)

Адказы:

1. Лозунг савецкага кіраўніцтва “Дагонім і перагонім Амерыку па малаку, мясу і алею на душу насельніцтва”. (2 балы)

2. Гэты лозунг абвясціў у маі 1957 года першы сакратар ЦК КПСС М.С. Хрушчоў. Гэта павінна было адбыцца за тры гады. **(2 балы)**
3. Хрушчоў казаў: “Калі мы дыскрэдытуем Амерыку, а гэта самая моцная краіна на сённяшні дзень у эканамічных і ваенных адносінах, тады мы на міжнароднай арэне ўмацуем прэстыж нашай савецкай дзяржавы”. Мэта не была дасягнута. **(4 балы)**
4. Партыйную арганізацыю БССР у 1956-1965 гг. узначальваў Кірыл Трафімавіч Мазураў. **(2 балы)**
5. К.Т. Мазураў адстойваў перад М.С. Хрушчовым інтарэсы БССР, спрачаўся з ім, за што яго называлі “непакорны беларус”. К.Т. Мазураў выступаў за беларусізацыю, стрыманасць і прадуманасць рэформ, якія праводзіліся савецкім кіраўніцтвам. **(4 балы).**

**VII. Назавіце, якія гістарычныя падзеі адлюстраваны на карцінах і напішыце даты гэтых падзей.
(кожны правільны адказ – 3 балы. Усяго 24 балы)**

Адказы:

1. Французская Буржуазная рэвалюцыя 5 мая 1789 – 9 лістапада 1799 гг.	2. Паўстанне пад кіраўніцтвам Тадэвуша Касцюшкі	3. Расправа іспанцаў над ацтэкамі ў 1521 г.	4. Бостанскія чайванне - акцыя пратэста амерыканскіх каланістаў 16 снежня 1773 года ў адказ на дзеянні брытанскага ўрада, у выніку якой у Бостанскі гавані быў знішчаны груз гарбаты, які належыў Англійскай Ост-Індскай кампаніі
5. Падзелы Рэчы Паспалітай 1772, 1793, 1795	6. Капітуляцыя Польскага гарнізона ў 1612 г.	7. Крывавая нядзеля 9 студзеня 1905 г.	8. Аварыя на Чарнобыльскай АЭС 26 красавіка 1986 г

VIII. Уважліва паглядзіце на карту і выканайце заданне. (Поўны адказ – 20 балаў)

Адказ:

1. Буржуазная рэвалюцыя ў Нідэрландах **(1 бал)**.
2. 1566 – 1609 гг. **(1 бал)**.
3. Для навідзення парадку ў Нідэрландах іспанскі кароль накіраваў вялікае і добра ўзброенае войска. На чале карнай экспедыцыі быў пастаўлены герцаг Альба. **(2 бал)**.
4. Новы намеснік стварыў у Нідэрландах Савет па справах аб мяцяжах. **(2 балы)**
5. Народ трапіў празваў яго крываваым саветам. **(2 балы)**
6. У 1568 г. інквізіцыя асудзіла на смерць як ерэтыкоў усіх жыхароў Нідэрландаў — 3 мільёны чалавек. Пасля гэтага буржуазія ў саюзе з часткаю дваранства рашуча выступіла супраць іспанскага панавання. **(4 балы)**
7. У 1572 г. у паўночных правінцыях Нідэрландаў пачалося ўсеагульнае паўстанне, якое хутка пашырылася на ўсю краіну. **(2 балы)**
8. У 1581 г. саюзныя правінцыі аб'ядналіся ў Рэспубліку Злучаных правінцый. Яе сталі называць Галандыяй па назве найбуйнейшай правінцыі. **(2 балы)**
9. У 1581 годзе ў ВКЛ быў створаны Галоўны Трыбунал ВКЛ. **(2 балы)**

10. Незалежнасць новай дзяржавы Іспанія фактычна прызнала ў 1609 г. Нідэрландская рэспубліка стала першай у Еўропе буржуазнай дзяржавай. **(2 балы)**

IX. Уважліва прачытайце верш і адкажыце на пытанні. (Поўны адказ – 22 балы)

Адказ:

1. Аўтарам верша з’яўляецца Максім Багдановіч. **(2 балы)**
2. Кнігі пісаліся на пергаменце – спецыяльна вырабленай тонкай скуры маладых жывёл: цялят, ягнят, казлянят. **(2 балы)**
3. Назва пісьма – “устаў” **(2 балы)**
4. Кожная літара пісалася паасобку, паміж літарамі захоўвалася аднолькавая адлегласць, таксама як і паміж радкамі. Існавала пэўная геаметрычная форма літар. Іх пісалі ў XI-XII ст. прама без нахілу. Літары былі як бы быццам устаўлены ў радок. Тэкст пісьма на словы не падзяляўся. Пісаўся тэкст у два слупкі. **(4 балы)**
5. Кожны абзац пачынаўся вялікай літарай, якая называлася ініцыял (буквіца). **(2 балы)**
6. Вялікія літары часта размалёўваліся мудрагелістымі ўзорамі. Для іх адлюстравання, апрача чарніла, ужываліся розныя фарбы, асабліва кінавар з ярка-чырвоным, вогненным адценнем. Адсюль і назва “чырвоны радок”, ён пачынаўся з літары, якая размалёўвалася чырвонай кінавар’ю. **(2 балы)**
7. звярыны стыль – арнаментальны стыль, які ўзнік самастойна ў шэрагу месцаў, які будзе свае ўзоры з элементаў ўмоўнага малюнка спачатку толькі звяроў, а затым чалавечых фігур і птушак, цалкам падпарадкоўваючы выяўленчыя матывы рытмам дэкаратыўнага невыяўленчага мастацтва. **(2 балы)**
8. З XII-XIII ст. на беларускіх землях сталі распаўсюджвацца ілюстраваныя рукапісы. **(2 балы)**
9. Самы вядомы на беларускіх землях на беларускіх землях – так званы Радзівілаўскі. Ён быў скапіраваны ў XV ст. з больш ранняга, таксама ілюстраванага арыгінала XI ці пачатку XIII стст. У Радзівілаўскім летапісу звыш 600 малюнкаў. Сярод іх мініяцюры, якія маюць дачыненне да старажытнай гісторыі беларускіх зямель. **(4 балы)**

**Х. Дапоўніце недастатковую інфармацыю ў прадстаўленай схеме.
(поўны адказ – 6 балаў)**

